UNITED NATIONS DECLARATION

ON THE RIGHTS OF THE INDIGENOUS PEOPLES

SEPTEMBER 13, 2007

សេចក្តីប្រកាស

នៃសហប្រជាជាតិ

ស្តីពីសិទ្ធិរបស់

ជនជាតិដើម(អន្តោគ្រាម)

ថ្ងៃទី១៣ កញ្ញា ២០០៧

khmer kampuchea krom ferderation

Distributed by
KKF' S COUNCIL OF REPRESENTATIVES
OFFICE

2007

ចោះផ្សាយដោយ

ការិយាល័យសភាតំណាង

នៃសហព័ន្ធខ្មែរកម្ពុជាក្រោម

ព.ស.២៥៥១ គ.ស ២០០៧

unofficial translate by

Daravichitr Thach

បកប្រែក្រៅផ្លូវការ ដោយ

ថាច់ តារាវិចិត្រ

Vote on Indigenous Rights Declaration

The Declaration on the Rights of Indigenous Peoples (document A/61/L.67) was adopted by a recorded vote of **143 in favor** to **4 against**, with **11 abstentions,** as follows:

In favour: Afghanistan, Albania, Algeria, Andorra, Angola, Antigua and Barbuda, Argentina, Armenia, Austria, Bahamas, Bahrain, Barbados, Belarus, Belgium, Belize, Benin, Bolivia, Bosnia and Herzegovina, Botswana, Brazil, Brunei Darussalam, Bulgaria, Burkina Faso, Cambodia, Cameroon, Cape Verde, Central African Republic, Chile, China, Comoros, Congo, Costa Rica, Croatia, Cuba, Cyprus, Czech Republic, Democratic People's Republic of Korea, Democratic Republic of the Congo, Denmark, Djibouti, Dominica, Dominican Republic, Ecuador, Egypt, El Salvador, Estonia, Finland, France, Gabon, Germany, Ghana, Greece, Guatemala, Guinea, Guyana, Haiti, Honduras, Hungary, Iceland, India, Indonesia, Iran, Iraq, Ireland, Italy, Jamaica, Japan, Jordan, Kazakhstan, Kuwait, Lao People's Democratic Republic, Latvia, Lebanon, Lesotho, Liberia, Libya, Liechtenstein, Lithuania, Luxembourg, Madagascar, Malawi, Malaysia, Maldives, Mali, Malta, Mauritius, Mexico, Micronesia (Federated States of), Moldova, Monaco, Mongolia, Mozambique, Myanmar, Namibia, Nepal, Netherlands, Nicaragua, Niger, Norway, Oman, Pakistan, Panama, Paraguay, Peru, Philippines, Poland, Portugal, Qatar, Republic of Korea, Saint Lucia, Saint Vincent and the Grenadines, San Marino, Saudi Arabia, Senegal, Serbia, Sierra Leone, Singapore, Slovakia, Slovenia, South Africa, Spain, Sri Lanka, Sudan, Suriname, Swaziland, Sweden, Switzerland, Syria, Thailand, The former Yugoslav Republic of Macedonia, Timor-Leste, Trinidad and Tobago, Tunisia, Turkey, United Arab Emirates, United Kingdom, United Republic of Tanzania, Uruguay, Venezuela, Viet Nam, Yemen, Zambia, Zimbabwe.

ការបោះឆ្នោតសេចក្តីប្រកាស ស្តីពីសិទ្ធិជាតិពន្ធុ

សេចក្តីសំរេច(A/61/L.76)នេះមាន១៤៣ប្រទេសគាំទ្រ ៤ប្រទេសប្រឆាំង និង ១១ប្រទេសអនុប្បវាទ ដូចតទៅ÷

ប្រទេសគាំទ្រ អាហ្វានិស្តង់ អាលបានី អាលហ្សេរី អង់ដូឡា អង់ហ្គោឡា អង់ទីហ្គា បាប៊ូដា អាហ្សង់ទីណា អាមេីណា អូទ្រីស បាហាម៉ា បាហែន បាកបាដូ បេឡារូ បែលហ្សិក បេលីស្ស បេនីន បូលីវ៉ា បូស្សណា ហេហ្គោវិណា បូវ៉ានណា ប្រេហ្ស៊ីល ព្រូណេ ដារូសាឡាម បូងហ្គារី បឿគីណេផាសូ កម្ពុជា កាម៉ារ៉ូន កាប់វើដេ សាធារណរដ្ឋអាហ្វ្រិកកណ្តាល ជីឡេ ចិន កូមោរូ កុងហ្គោ កូស្សតូរីកូ ក្រោអាតា គុយបា ស៊ីប្រ៉េ សាធារណ~រដ្ឋចេកូ ស្លូវ៉ាគី កូរ៉េខាងជើង សាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យ កុងហ្គោ ដាណាម៉ាក់ ហ្ស៊ីប៊ូទី ដូមិនិកា សាធារណរដ្ឋដូមិនិកែន អេគូ~ដ អេហ្ស៊ីប អែលសាវ៉ា~ដ អិសតូនៀ ហ្វាំងឡង់ ប្រាំង ហ្គាបុង អាល្លឺម៉ង់ ហ្គាណា ក្រិក ហ្គាទេម៉ាឡា ហ្គីណេ ហ្គូយ៉ាណា ហៃទី ហនឌូរ៉ា ហុងគ្រី អៃឡឹន ឥណ្ឌា ឥណ្ឌូនេស៊ី អៀរង់ អៀរ៉ាក់ អៃរើឡិន អ៊ីតាលី ហ្សាម៉ៃកា ជប៉ុន ហ្សកដង់ កាហ្សាស្តង់ គូវ៉េត សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតឡាវ ឡាត់វៀ លីបាណន់ លើសូថូ លីបេរៀ លីបៀ លិចថេនស្តែន លីតូនៀ លុចសំបួ ម៉ាដាហ្គាស្កា ម៉ាឡាវី ម៉ាឡេស៊ី ម៉ាដេវ ម៉ាលី ម៉ាលតា មោរីទីអិស ម៉ិកស៊ិក មីក្រូណេស៊ី មូឌូវ៉ា មោណាកូ មុងហ្គោឡា មោហ្សាមបិក ភូមា(ម៉ាយ៉ាម៉ា)

ណាមិប៊ៀ នេប៉ាល ហុលឡង់ នីការ៉ាហ្គា នីហ្សេ ណរវេ អូម៉ែន ប៉ាគិស្ថាន ប៉ាណាម៉ា ប៉ារ៉ាហ្គេ ប៉េរូ ហ្វិលីពីន ប៉ូឡូញ ពរទុយហ្គាល កាតា កូរ៉េខាងត្បូង(សាធារណរដ្ឋ) សែនលូស៊ីយ៉ា សែនវិនសង់ ក្រិណាឌីន សាន់ម៉ារីណូ អារ៉ាប់សាអូឌី សេណេហ្គាល សែប៊ី សៀរ៉ាឡេអូន សិង្ហបុរី ស្លូវ៉ាគី ស្លូវេនី អាហ្វ្រិកខាងត្បូង អេស្ប៉ាញ

ស្រីលង្កា

ស៊ូដង់ ស៊ូរិណាំ ស្វាហ្ស៊ីឡិន ស៊ុយអែដ ស្វីស ស៊ីរី សៀម(ថៃ) អតីតសាធារណរដ្ឋយូហ្គោស្លាវី ម៉ាសេដូណា ទីម័រឡេសតេ ទ្រីនីដាត ទូបាហ្គោ ទុយនេស៊ី តួកគី អារ៉ាប់រួម អាណាចក្រនៃសហរាជអាណាចក្រអង់គ្លេស សាធារណរដ្ឋតង់ហ្សានី អ៊ុយរូហ្គាយ វ៉េណេហ្ស៊ុយអេឡា វៀតណាម យេម៉ែន ហ្សាំប៊ី ហ្ស៊ីមបាវ៉េ។

Vote on Indigenous Rights Declaration

Against: Australia, Canada, New Zealand, and United States.

Abstain: Azerbaijan, Bangladesh, Bhutan, Burundi, Colombia, Georgia, Kenya, Nigeria, Russian Federation, Samoa, Ukraine

Absent: Chad, Côte d'Ivoire, Equatorial Guinea, Eritrea, Ethiopia, Fiji, Gambia, Grenada, Guinea-Bissau, Israel, Kiribati, Kyrgyzstan, Marshall Islands, Mauritania, Montenegro, Morocco, Nauru, Palau, Papua New Guinea, Romania, Rwanda, Saint Kitts and Nevis, Sao Tome and Principe, Seychelles, Solomon Islands, Somalia, Tajikistan, Togo, Tonga, Turkmenistan, Tuvalu, Uganda, Uzbekistan, Vanuatu.

P3 ការបោះឆ្នោតសេចក្តីប្រកាស ស្តីពីសិទ្ធិជនជាតិដើម

ប្រឆាំង: អូស្រ្តាលី កាណាដា នីវហ្ស៊ីឡិន និងសហរដ្ឋអាមេរិក។

អនុប្បវាទ: អាហ្សបៃហ្សង់ បង់ក្លាដែស ប៊ូតង់ ប៊ូរុងឌី កូឡោមប៊ៀ ចរចារ កែនយ៉ា នីហ្សេរៀ សហព័ន្ធរុស្ស៊ី សាម៉ូអា និង អ៊ុយក្រែន។

អវត្តមាន: ចាដ កូតេឌីវ័រ អេក្វាទ័រអាល ហ្គីណេ អេរីទ្រៀ អេត្យូពៀ ភីជី ហ្គាមបៀ ហ្គ្រីណាដា ហ្គិរណេប៊ីស្សូ អ៊ីស្រាអែល គីរីបាទី គិរហ្ស៊ីស្តង់ ម៉ាសាលអៃឡិន ម៉ូរិតានី្យា ម៉ុងតេនីគ្រោ ម៉ារ៉ុកកូ ណូរូ ប៉ាឡូ ប៉ាប៉ូនីវហ្គីណេ រ៉ូម៉ានៀ រវ៉ាន់ដា សង់គីត នេវីស្សាវតប ប្រែនស៊ីប សីសែល សូឡូមម៉នអៃឡែន សូម៉ាលៀ តាជីគិតង់ តូហ្គោ ទៀម៉ែនទីតង់ ទូវ៉ាលូ អ៊ូហ្គង់ដា អ៊ូប៊ីគិតង់ វ៉ានូទូ។

Photo: Mr. **Jose Carlos Morales** (Latin America), Ms. June Lorenzo (North America), Mr. Les Malezer (Pacific), Mr.Devasish Roy (Asia), Her Excellency Sheikha Haya Rashed Al Khalifa, Ms. **Victoria Tauli-Corpuz** (Chairperson of the UN Permanent Forum on Indigenous Issues), Ms.Dalee Sambo Dorough (Arctic), Mr.Joseph Ole Simol (Africa), Mr. **Rodolfo Stavenhagen** *(UN Special Rapporteur on the situation of human rights and fundamental freedoms of Indigenous People)*, Ms. Mirian Masaquiza and Ms. **Elsa Stamatopoulou** (Secretariat of the UN Permanent Forum on Indigenous Issues).

General Assembly — distr: Limited

Sixty-first session — 12 September 2007

Agenda item 68 — Original: English

Report of Human Rights Council.

DRAFT RESOLUTION COUNTRIES

Belgium, Bolivia, Costa Rica, Cuba, Denmark, Dominican Republic., Ecuador, Estonia, Finland, Germany, Greece Guatemala, Hungary, Latvia, Nicaragua, Peru, Portugal Slovenia and Spain.

UNITED NATIONS DECLARATION ON THE RIGHTS OF THE INDIGENOUS PEOPLES.

General assembly

Taking note of the recommendation of the Human Rights Council contained in its resolution1/2 of 29 June 2006, by which the Council adopted the text of the United Nations On the Rights of Indigenous Peoples,

Recalling it resolution 61/178 of 20 December 2006, by which it decided to defer consideration of and action on the Declaration to allow time for future consultations thereon and also decided to conclude its consideration before the end of the sixty-first session of the General Assembly.

Adopts the United Nations Declaration on the Rights of Indigenous peoples as contained in the annex to the present resolution.

September 13, 2007 is history day of 370 million Indigenous peoples around the globe.

មហាសន្និបាត — ផ្សព្វផ្សាយមានកំរិត

កិច្ចប្រជុំលើកទី៦១ — ថ្ងៃទី១២ កញ្ញា ២០០៧

កាលបរិច្ឆេទផ្នែកទី៦៨ — ប្រភពភាសា អង់គ្លេស

របាយការណ៍របស់(ក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្ស)

បណ្តាប្រទេសតែងតំរោងច្បាប់នេះ

បែលហ្សិក បូលីវ៉ា កូស្តារីកា គុយបា ដាន់ម៉ាក សាធារណរដ្ឋ ដូមីនីក អេក្វាឌ័រ អ៊ីស្តូនៀ ហ្វាំងឡង់ អាល្លឺម៉ង់ ក្រិក ហ្គាតេម៉ាឡា ហុងគ្រី ឡាតវៀ នីការ៉ាហ្គ័រ ប៉េរ៉ូ ពរទុយហ្គាល់ ស្លូវ៉ានៀ និង អេស្ប៉ាញ

សេចក្តីប្រកាស នៃសហប្រជាជាតិ ស្តីពីសិទ្ធិជនជាតិដើម

មហាសន្និបាត

តាមកំណត់ត្រាអនុសាសន៍របស់ក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្ស ដែលបានចែងក្នុងសេចក្តីសំរេចនៅសប្តាហ៍ទី២នៃខែមិថុនា២០០៦ ក្រុមនេះបានអនុម័តប្រធានបទនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ ស្តីពីសិទ្ធិជនជាតិដើម។

យោងតាមសេចក្តីអំពាវនាវនូវសេចក្តីសំរេចលេខ៦១~១៧៨ ចុះថ្ងៃទី២០ ធ្នូ២០០៦ ដោយបានសំរេចគោរពតាមតម្រិះរិះ និងចំណាត់ការប្រកាស់ តាមពេលវេលានៃការពិគ្រោះ នៅមុនពេលបញ្ចប់កិច្ចប្រជុំលើកទី៦១នៃមហាសន្និបាត។

ការអនុម័ត សេចក្តីប្រកាសនៃសហប្រជាជាតិ ស្តីពីសិទ្ធិជនជាតិពន្ធ ដែលមានមាតិកានៃដំណោះស្រាយនាពេលនេះ។

១៣កញ្ញា ២០០៧ ជាទិវាប្រវត្តិសាស្ត្រនៃប្រជាជាតិដើម ៣៧០លាននាក់ នៅជុំវិញពិភពលោក.។

General Assembly,

មហាសន្និបាត

Guided by the purposes and principles of the charter of the United Nations, and good faith in the fulfillment of the obligations assumed by States in accordance with the Charter,

លំនាំដោយគោលបំណង និងគោលការណ៍ នៃធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ និងមានជំនឿយ៉ាងមាំ ក្នុងការបំពេញ នូវភារកិច្ច តាមកិច្ចសន្យា របស់បណ្តាប្រទេស ស្របតាមធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ។

Affirming that indigenous peoples are equal to all other peoples while recognizing the right of all peoples to be different, to consider themselves different, and to be respected as:

ដោយអះអាងថា ជនជាតិដើម មានសិទ្ធិស្មើគ្នា ដូចប្រជាជាតិដទៃដែរ ខណៈដែលទទួលស្គាល់ថា សិទ្ធិរបស់ជនជាតិទាំងឡាយមានភាពផ្សេងគ្នា ពោលគឺសិទ្ធិដែលចាត់ទុកខ្លួនគេមានលក្ខណៈផ្សេងពីអ្នកដទៃ ហើយលក្ខណៈនេះត្រូវតែបានគោរព។

Affirming also that all peoples contribute to the diversity and richness of civilizations and cultures, which constitute the common heritage of humankind,

ដោយអះអាងថា ជនជាតិទាំងឡាយ ដែលចូលរួមវិភាគទាន នូវអរិយធម៌ និងវប្បធម៌ មានភាពសម្បូណ៏ច្រើនបែប ដែលចាត់ទុកជាកេរ្តិ៍មត៌កនៃមនុស្សជាតិ។

Affirming further that all doctrines, policies and practices based on or advocating superiority of peoples or individuals on the basis of national origin or racial, religious, ethnic or cultural differences are racist, scientifically false, legally invalid, morally condemnable and socially unjust,

ដោយអះអាងថា រាល់លទ្ធិ រាល់គោលនយោបាយ និងរាល់ការប្រតិបត្តិដែលយោង ឬទំនុកបំរុងនូវឧត្តមភាពនៃជនជាតិឬឯកជន ដោយយោងទៅតាមភាពខុសគ្នា ពីដើមកំណើត ឬពណ៌សម្បុរ សាសនា ជាតិសាសន៍ ឬវប្បធម៌ ជាការប្រកាន់ពូជសាសន៍និយម ខុសវិទ្យាសាស្រ្ត មិនត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ គួរផ្តន្ទាទោស ល្មើសសីលធម៌ និងអយុត្តិធម៌សង្គម។

Reaffirming that indigenous peoples, in the exercise of their rights, should be free from discrimination of any kind,

ដោយអះអាងថា ក្នុងការប្រើប្រាស់សិទ្ធិរបស់គាត់ ជនជាតិដើមមិនត្រូវបានទទួលការប្រកាន់រើសអើង ទោះនៅតាមប្រភេទណាក៏ដោយចុះ។

Concerned that indigenous peoples have suffered from historic injustices as a result of, inter alia, their colonization and dispossession of their lands, territories and resources, thus preventing them from exercising, in particular, their right to development in accordance with their own needs and interests,

ដោយខ្វល់ខ្វាយថា ជនជាតិដើមត្រូវរងទុក្ខវេទនា មកពីអយុត្តិធម៌ ពីប្រវត្តិសាស្រ្ត ដូចជាការដាក់អាណានិគមនិយម ការដកហូតដីធ្លី ដែនទឹកដី និងធនធាន បានរារាំងមិនឲ្យជនជាតិដើម ប្រើប្រាស់សិទ្ធិរបស់គាត់បាន ជាពិសេស គឺសិទ្ធិអភិវឌ្ឍន៍នូវសិទ្ធិដល់ពួកគេ ដោយយោងទៅតាមតម្រូវការ និងចំណូលចិត្ត របស់ពួកគាត់។

Recognizing the urgent need to respect and promote the inherent rights of indigenous peoples which derive from their political, economic and social structures and from their cultures, spiritual traditions, histories and philosophies , especially their rights to their lands, territories and resources,

ដោយទទួលស្គាល់ថា ការចាំបាច់ជាបន្ទាន់ ត្រូវតែគោរព និងលើកដំកើងដល់សិទ្ធិដំណែលរបស់ជនជាតិពន្ធុ មកពីរចនាសម្ព័ន្ធនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ចសង្គមកិច្ច និងមកពីវប្បធម៌ ទំលាប់ ប្រពៃណី ផ្នែកអារម្មណ៏ ប្រវត្តិសាស្រ្តទស្សនវិជ្ជា ជាពិសេស កម្មសិទ្ធិដីធ្លី ដែនទឹកដី និងធនធានរបស់ពួកគាត់។

Recognizing also the urgent need to respect and promote the rights of indigenous peoples affirmed in treaties, agreements and other constructive arrangements with States,

ដោយទទួលស្គាល់ដែរថា ការចាំបាច់ជាបន្ទាន់ត្រូវតែគោរព និងលើកដំកើងដល់សិទ្ធិរបស់ជនជាតិដើម ដែលបានបញ្ជាក់ក្នុងសន្ធិសញ្ញា កិច្ចព្រមព្រៀង និងកិច្ចសម្រុះសម្រួលឯទៀត ដែលបានរៀបចំ ជាមួយរដ្ឋអំណាច។

Welcoming the fact that indigenous peoples are organizing themselves for political, economic, social and cultural enhancement and in order to bring to an end all forms of discrimination and oppression wherever they occur,

ដោយស្វាគមន៍ នូវកត្តាដែលជនជាតិដើមទាំងឡាយ បាបរៀបចំដារចនាសម្ព័ន្ធ ដើម្បីបង្កើន ផ្នែកនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ រួចបញ្ចប់ទាំងស្រុង នូវរាល់រូបភាពនៃការប្រកាន់ពូជសាសន៍ និងការជំនិះជាន់ នៅទីកន្លែងដែលអាចកើតឡើង។

Convinced that control by indigenous peoples over developments affecting them and their lands, territories and resources will enable them to maintain and strengthen their institutions, cultures and traditions, and to promote their development in accordance with their aspirations and needs,

ដោយមានជំនឿថា ការត្រួតត្រាដោយជនជាតិពន្ធុ ចំពោះវឌ្ឍនកម្ម ដែលមានឥទ្ធិពលមក លើពួកគាត់ លើដីធ្លី ដែនទឹកដី និងធនធាន និងធ្វើឲ្យពួកគាត់មានលទ្ធភាពរក្សា និងពង្រឹងនូវស្ថាប័ន វប្បធម៌ និងទំលាប់ប្រពៃណី ព្រមទាំងលើកដំកើង ដល់ការអភិវឌ្ឍន៍ ដោយស្រប់តាមសេចក្តីប្រាថ្នា និងតម្រូវការរបស់ពួកគាត់។

Recognizing that respect for indigenous knowledge, cultures and traditional practices contributes to sustainable and equitable development and proper management of the environment,

ដោយទទួលស្គាល់ដែរថា ការគោរពនូវចំណេះដឹង វប្បធម៌ និងការអនុវត្តន៍ ប្រពៃណី របស់ជនជាតិដើម បណ្តាលឲ្យការអភិវឌ្ឍន៍មានស្ថិរភាព និងសមតាមសមធម៌ ព្រមទាំងការគ្រប់គ្រងបរិដ្ឋាន មានសភាពសមរម្យ។

Emphasizing the contribution of the demilitarization of the lands and territories of indigenous peoples to peace, economic and social progress and development, understanding and friendly relations among nations and peoples of the world,

ដោយបញ្ជាក់ថា ការរួមចំណែកក្នុងកិច្ចរំសាយទ័ព ចេញពីដីធ្លី និងដែនទឹកដី នៃជនជាតិដើម គឺនាំមកនូវ សន្តិភាព អភិវឌ្ឍកម្ម និងចំរុងចំរើនសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ច ហើយនាំមកនូវការយោគយល់ និងទំនាក់ទំនងជាមិត្តភាព រវាងប្រទេសនឹងប្រជាជាតិលើពិភពលោក។

Recognizing in particular the right of indigenous families and communities to retain shared responsibility for the upbringing, training, education and well-being of their children, consistent with the rights of the child,

ដោយទទួលស្គាល់ពិសេសថា សិទ្ធិចំពោះគ្រួសារ និងសហគមន៍ នៃជនជាតិដើម ដើម្បីរក្សា ការរួមចំណែក ក្នុងភារកិច្ចប្រដៅទូន្មាន ហ្វឹតហាត់ អប់រំ និងសុខុមាលភាព របស់កូនចៅ សមស្រប និងសិទ្ធិរបស់កុមារផងដែរ។

Recognizing that indigenous peoples have the right freely to determine their relationships with States in a spirit of coexistence, mutual benefit and full respect,

ដោយទទួលស្គាល់ថា ប្រជាជាតិដើមមានសិទ្ធិសេរីភាព សំរេចនូវទំនាក់ទំនងរវាងពួកគាត់នឹងរដ្ឋអំណាច ក្នុងស្មារតីសហវិជ្ជមាន មានគុណប្រយោជន៍ទាំងសងខាង និងគោរពគ្នាទៅវិញទៅមក ដោយពេញលេញ។

Considering that the rights affirmed in treaties, agreements and other constructive arrangements between States and indigenous peoples are, in some situations, matters of international concern, interest, responsibility and character,

ដោយហេតុថា សិទ្ធិទាំងឡាយ ដែលបានបញ្ជាក់ក្នុង សន្ធិសញ្ញា កិច្ចព្រមព្រៀង និងកិច្ចសំរុះសំរួលឯទៀត ដែលបានរៀបចំ រវាងជនជាតិដើម ជាមួយនឹងរដ្ឋអំណាច ក្នុងករណីខ្លះ មានសារសំខាន់ ទាក់ទងនឹងការចាប់អារម្មណ៍ ទំនួលខុសត្រូវ និងលក្ខណៈអន្តរជាតិ។

Considering also that treaties, agreements and other constructive arrangements, and the relationship they represent, are the basis for a strengthened partnership between indigenous peoples and States,

ដោយហេតុថា សន្ធិសញ្ញា កិច្ចព្រមព្រៀង កិច្ចសំរុះសំរួលឯទៀត និងទំនាក់ទំនងដែលបាន ចង្អុលបង្ហាញ គឺជាគ្រឹះនៃការពង្រឹងគូភាគី រវាងជនជាតិដើម នឹងបណ្តារដ្ឋអំណាច។

Acknowledging that the Charter of the United Nations, the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights and the International Covenant on Civil and Political Rights[2] affirm the fundamental importance of the right to self-determination of all peoples, by virtue of which they freely determine their political status and freely pursue their economic, social and cultural development,

Bearing in mind that nothing in this Declaration may be used to deny any peoples their right to self-determination, exercised in conformity with international law,

Convinced that the recognition of the rights of indigenous peoples in this Declaration will enhance harmonious and cooperative relations between the State and indigenous peoples, based on principles of justice, democracy, respect for human rights, non-discrimination and good faith,

Encouraging States *to* comply with and effectively implement all their obligations as they apply to indigenous peoples under international instruments, in particular those related to human rights, in consultation and cooperation with the peoples concerned,

Emphasizing that the United Nations has an important and continuing role to play in promoting and protecting the rights of indigenous peoples,

Believing that this Declaration is a further important step forward for the recognition, promotion and protection of the rights and freedoms of indigenous peoples and in the development of relevant activities of the United Nations system in this field,

Recognizing and reaffirming that indigenous individuals are entitled without discrimination to all human rights recognized in international law, and that indigenous peoples possess collective rights which are indispensable for their existence, well-being and integral development as peoples,

ដោយទទួលស្គាល់ថា ធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ កិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច ~សង្គមកិច្ច ~វប្បធម៌ និងកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិ ស្តីពីសិទ្ធិប្រជាពលរដ្ឋ និងនយោបាយ បានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ នូវគោលការណ៍ ជាមូលដ្ឋាន ដ៏សំខាន់ នៃសិទ្ធិស្វ័យសំរេចវាសនាខ្លួន របស់ជនជាតិទាំងឡាយ អាស្រ័យហេតុនោះ រាល់ជនជាតិ មានសិទ្ធិសំរេចដោយសេរី ស្តីពីស្ថានភាពនយោបាយ និងការស្វែងរកនូវការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច សង្គមវប្បធម៌របស់ពួកគាត់។

ដោយចងចាំថា គ្មានអ្វីក្នុងសេចក្តីប្រកាសនេះ ត្រូវយកមកប្រើ ដើម្បីបដិសេធនូវ *សិទ្ធិស្វ័យសំរេចវាសនាខ្លួន* របស់ជនជាតិដើម ដែលអនុលោមតាមច្បាប់អន្តរជាតិ។

ដោយមានជំនឿច្បាស់ថា ទំនួលស្គាល់នូវសិទ្ធិរបស់ជនជាតិពន្ធុ តាមសេចក្តីប្រកាសនេះ នឹងបង្កើន ការចុះសំរុងគ្នា និងសហប្រតិបត្តិយ៉ាងជិតស្និទ រវាងរដ្ឋអំណាចនឹងជនជាតិដើម ដោយយោងតាមយុត្តិធម៌ ប្រជាធិបតេយ្យ គោរពសិទ្ធិមនុស្ស មិនប្រកាន់ពូជសាសន៍ និងទំនុកចិត្តគ្នា ជាមូលដ្ឋាន។

ជំរុញឲ្យរដ្ឋអំណាច ប្រតិបត្តិតាមប្រកបដោយប្រសិទ្ធិភាព នូវកិច្ចសន្យាដែលទាក់ទងនឹងជនជាតិដើម ជាមួយអង្គការអន្តរជាតិ ដោយមានការពិគ្រោះគ្នានិងសហប្រតិបត្តិ ជាមួយជនជាតិដើម ជាពិសេស ចំពោះកិច្ចសន្យាអំពីសិទ្ធិមនុស្ស។

ដោយបញ្ជាក់ទៀតថា សហប្រជាជាតិមានភារកិច្ចសំខាន់ នឹងបន្តតួនាទីក្នុងការប្រតិបត្តិ ការពារ នូវសិទ្ធិរបស់ជនជាតិអន្តោគ្រាម។

ដោយមានជំនឿថា សេចក្តីប្រកាសនេះ ជាជំហ៊ានទៅមុខ ដ៏សំខាន់មួយនៃទំនួលស្គាល់ ជម្រុញនិងការពារសិទ្ធិសេរីភាពរបស់ជនជាតិដើម និងការអភិវឌ្ឍន៍ដែលទាក់ទងដល់ប្រព័ន្ធសហប្រជាជាតិក្នុងវិស័យនេះ។

ទំនួលស្គាល់និងបញ្ជាក់មកវិញ រាល់បុគ្គលដែលជាជនជាតិដើម មានសិទ្ធិទទួលនូវសិទ្ធិមនុស្សគ្រប់បែបយ៉ាង តាមច្បាប់អន្តរជាតិដោយគ្មាន ការប្រកាន់ពូជសាសន៍ ដោយទំនួលស្គាល់និងបញ្ជាក់បន្ថែមថា ជនជាតិដើមមានសិទ្ធិរួម ដោយខានមិនបាន សំរាប់អាយុជីវិត សុខុមាលភាព និងការអភិវឌ្ឍន៍ ទាំងស្រុងរបស់ពួកគាត់ ក្នុងនាមជាជនជាតិ។

Solemnly proclaims the following United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples as a standard of achievement to be pursued in a spirit of partnership and mutual respect:

Article 1

Indigenous peoples have the right to the full enjoyment, as a collective or as individuals, of all human rights and fundamental freedoms as recognized in the Charter of the United Nations, the Universal Declaration of Human Rights and International Human Rights Law.

Article 2

Indigenous peoples and individuals are free and equal to all other peoples and individuals and have the right to be free from any kind of discrimination, in the exercise of their rights, in particular that based on their indigenous origin or identity.

Article 3

Indigenous peoples have the right to self-determination. By virtue of that right they freely determine their political status and freely pursue their economic, social and cultural development.

Article 4

Indigenous peoples, in exercising their right to self-determination, have the right to autonomy or self-government in matters relating to their internal and local affairs, as well as ways and means for financing their autonomous functions.

Article 5

Indigenous peoples have the right to maintain and strengthen their distinct political, legal, economic, social and cultural institutions, while retaining their right to participate fully, if they so choose, in the political, economic, social and cultural life of the State.

Article 6

Every indigenous individual has the right to a nationality.

សេចក្តីប្រកាសជាមហោឡារិក នៃអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីសិទ្ធិជនជាតិដើម ជាឧត្តមគតិដែលត្រូវខិតខំសម្រេចឱ្យបាន ជាខ្នាតបានសំរេចនូវ ការទាក់ទាញដល់ស្មារតីគូភាគី និងការគោរពគ្នាទៅវិញទៅមក:

មាត្រា ១

ជនជាតិដើម មានសិទ្ធិគ្រប់គ្រាន់ ក្នុងកម្មវិធីកំសាន្តរបស់ខ្លួន ទោះធ្វើឡើងជាក្រុម ឬផ្ទាល់ខ្លួន ស្របតាមសិទ្ធិមនុស្សនិងសេរីភាពជាមូលដ្ឋានដែលទទួលស្គាល់ដោយធម្មនុញ្ញ នៃសហប្រជាជាតិ និងសេចក្តីប្រកាសជាសកល ស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស ហើយនិងច្បាប់អន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស។

មាត្រា ២

ជនជាតិដើមគ្រប់រូបមានសិទ្ធិសេរីភាពនិងសមភាពស្មើគ្នា និងមនុស្ស និងបុគ្គលគ្រប់រូប ហើយមានសិទ្ធិសេរីភាព រួចផុតការរើសអើងគ្រប់រូបភាពទាំងអស់ ក្នុងការអនុវត្តសិទ្ធិរបស់ពួកគាត់។ ជាពិសេស ផ្តោតទៅលើដើមកំណើត និងអត្តសញ្ញាណរបស់ពួកគាត់ផ្ទាល់។

មាត្រា៣

ជនជាតិដើមគ្រប់រូប មានសិទ្ធិសំរេចវាសនាខ្លួនដោយខ្លួនឯង។យោងតាមគុណធម៌ខ្លួនត្រឹមត្រូវនោះ ពួកគាត់មានសិទ្ធិសេរីភាព កំណត់ស្ថានភាពនយោបាយ និងសេរីភាព បង្កើតការអភិវឌ្ឍន៍ សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ផ្ទាល់របស់ពួកគេ។

មាត្រា៤

ក្នុងការអនុវត្តន៍ **សិទ្ធិស្វ័យសំរេចវាសនាខ្លួន** របស់ពួកគាត់ ជនជាតិដើមគ្រប់រូបមានសិទ្ធិស្វ័យភាព ឬស្វ័យគ្រប់គ្រង ក្នុងបញ្ហាដែលកំពុងពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចការផ្ទៃក្នុង និងតាមតំបន់រស់នៅរបស់ពួកគាត់ ដូចជាយុទ្ធសាស្ត្រនៃការបង្កើតហិរញ្ញប្បទានតាមមុខងារស្វ័យភាពរបស់ពួកគាត់។

មាត្រា៥

ជនជាតិដើមគ្រប់រូបមានសិទ្ធិថែរក្សាការពារ និងពង្រឹងស្ថាប័ននយោបាយផ្សេងៗ ស្របច្បាប់ សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ចនិងវប្បធម៌ កំឡុងពេល មានការទប់ស្កាត់នូវសិទ្ធិរបស់ពួកគាត់ ក្នុងការចូលរួម ក្នុងជីវិតនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ របស់ប្រទេស ពួកគាត់អាចជ្រើសរើសបាន។

មាត្រា៦

ជនជាតិដើមគ្រប់រូប មានសិទ្ធិទទួលសញ្ជាតិ។

Article 7

1. Indigenous individuals have the rights to life, physical and mental integrity, liberty and security of person.

2. Indigenous peoples have the collective right to live in freedom, peace and security as distinct peoples and shall not be subjected to any act of genocide or any other act of violence, including forcibly removing children of the group to another group.

Article 8

1. Indigenous peoples and individuals have the right not to be subjected to forced assimilation or destruction of their culture.

2. States shall provide effective mechanisms for prevention of, and redress for:

(*a*) Any action which has the aim or effect of depriving them of their integrity as distinct peoples, or of their cultural values or ethnic identities;

(*b*) Any action which has the aim or effect of dispossessing them of their lands, territories or resources;

c) Any form of forced population transfer which has the aim or effect of violating or undermining any of their rights;

(*d*) Any form of forced assimilation or integration;

e) Any form of propaganda designed to promote or incite racial or ethnic discrimination directed against them.

Article 9

Indigenous peoples and individuals have the right to belong to an indigenous community or nation, in accordance with the traditions and customs of the community or nation concerned. No discrimination of any kind may arise from the exercise of such a right.

Article 10

Indigenous peoples shall not be forcibly removed from their lands or territories. No relocation shall take place without the free, prior and informed consent of the indigenous peoples concerned and after agreement on just and fair compensation and

មាត្រា ៧

១. ជនជាតិដើមគ្រប់រូប មានសិទ្ធិរស់នៅតាមជីវភាពរបស់ខ្លួន មានសិទ្ធិប្រណិបតន៍សេរីភាព និងសន្តិសុខលើរូបរាងកាយ និងគំនិត ចំពោះបុគ្គលណាមួយ។

២.ជនជាតិដើមគ្រប់រូប មានសិទ្ធិប្រមូលផ្តុំគ្នា រស់នៅក្នុងសេរីភាព សន្តិភាពនិងសន្តិសុខ~តាមបែបជនជាតិដើមផ្សេងៗគ្នា ហើយមិនត្រូវបានរុញច្រាន ចូលទៅក្នុងចលនាប្រល័យពូជសាសន៍ ឬចលនាដែលប្រើប្រាស់អំពើហឹង្សាណាមួយឡើយ រាប់បញ្ចូលទាំងការជន្លៀសកុមារពីក្រុមមួយ ទៅក្រុមមួយផ្សេងផងដែរ។

មាត្រា ៨

១. ជនជាតិដើមគ្រប់រូប មានសិទ្ធិបដិសេធ នឹងជនណាម្នាក់ ដែលបង្ខំខ្លួនធ្វើឲ្យមានភាពរីករវ ឬក្តីវិនាសអន្តរាយទៅដល់វប្បធម៌របស់ខ្លួន ។

២. គ្រប់រដ្ឋអំណាចទាំងអស់ ត្រូវផ្តល់យន្តកម្មដើម្បីការពារ និងឲ្យដំណើរការដូចជា:

ក)សកម្មភាពណាមួយដែលមានបំណង ឬមានផលប៉ះពាល់ដល់ការខូចខាតនៃភាពថ្លៃថ្នូរ តម្លៃវប្បធម៌ ឬអត្តសញ្ញាណជាតិពន្ធុ របស់ពួកគាត់។

ខ) សកម្មភាពណាមួយ ដែលមានបំណងនិងប៉ះពាល់ ដល់ការដកហូត ទ្រព្យសម្បត្តិដីធ្លី ដែនទឹកដី ឬធនធានរបស់ពួកគាត់។

គ) ការបង្កើតស្ថិតិដោយបង្ខំ ធ្វើឲ្យមានបន្លាស់ប្តូរ ដែលមានបំណងនិងប៉ះពាល់ ធ្វើឲ្យមានអំពើហឹង្សា ឬឈានទៅដល់ការរំលោភសិទ្ធិណាមួយ របស់ពួកគារ់។

ឃ) ការបង្កើតទម្រង់សមានកម្ម ឬក៏បូរណកម្មទាំងបង្ខំណាមួយ។

ង) ទម្រង់នៃឃោសនាការបានតាក់តែងឡើង ឬបង្កើតឡើងដើម្បីឲ្យញុះញង់ ឲ្យមានការរើសអើងជាតិសាសន៍ ឬជាតិពន្ធុដែលប្រចាំងពួកគាត់ដោយផ្ទាល់។

មាត្រា ៩

ជនជាតិដើមគ្រប់រូប មានសិទ្ធិមានកម្មសិទ្ធិនៅក្នុងសហគមន៍ឬជាតិសាសន៍ជាដើម ស្របតាមប្រពៃណីនិងទំនៀមទម្លាប់សហគមន៍ និងប្រជាជាតិដែលបានទទួលការបារម្ភ។ គ្មានការរើសអើងប្រភេទណាមួយ អាចកើតមាន ចេញពីការអនុវត្តន៍សិទ្ធិបែបនេះឡើយ។

មាត្រា ១០

ជនជាតិដើមគ្រប់រូប មិនត្រូវបានបង្ខំ ឲ្យចាកចេញពីដីធ្លី ឬដែនទឹកដីរបស់ពួកគាត់ឡើយ។ គ្មានការតាំងលំនៅថ្មីណាមួយ កើតមានឡើងដោយគ្មានការយល់ព្រមដោយសេរីនិងមតិចំហរបស់ជនជាតិដើមដែលមានទុក្ខកង្វល់នោះឡើយ និងបន្ទាប់ពីព្រមព្រៀងគ្នាមក ត្រូវមានសំណងសមស្រប ដែលអាចទទួលយកបាន។

where possible, with the option of return.

Article 11

1. Indigenous peoples have the right to practise and revitalize their cultural traditions and customs. This includes the right to maintain, protect and develop the past, present and future manifestations of their cultures, such as archaeological and historical sites, artefacts, designs, ceremonies, technologies and visual and performing arts and literature.

2. States shall provide redress through effective mechanisms, which may include restitution, developed in conjunction with indigenous peoples, with respect to their cultural, intellectual, religious and spiritual property taken without their free, prior and informed consent or in violation of their laws, traditions and customs.

Article 12

1. Indigenous peoples have the right to manifest, practise, develop and teach their spiritual and religious traditions, customs and ceremonies; the right to maintain, protect and have access in privacy to their religious and cultural sites; the right to the use and control of their ceremonial objects; and the right to the repatriation of their human remains.

2. States shall seek to enable the access and/or repatriation of ceremonial objects and human remains in their possession through fair, transparent and effective mechanisms developed in conjunction with indigenous peoples concerned.

Article 13

1. Indigenous peoples have the right to revitalize, use, develop and transmit to future generations their histories, languages, oral traditions, philosophies, writing systems and literatures, and to designate and retain their own names for communities, places and persons.

ឬក៏ត្រូវជ្រើសរើស ការវិលត្រឡប់មកវិញ។

មាត្រា ១១

១ ជនជាតិដើមគ្រប់រូប មានសិទ្ធិអនុវត្តន៍និងសង្គ្រោះប្រពៃណី និងទំនៀមទំលាប់វប្បធម៌នានារបស់ពួកគាត់ ។ សិទ្ធិនេះ រាប់បញ្ចូលទាំងការថែរក្សា គាំពារនិងអភិវឌ្ឍសិទ្ធិសំដែងមតិ ទាំងក្នុងអតីតកាល បច្ចុប្បន្ន និងទៅអនាគត នៃវប្បធម៌របស់ពួកគាត់ផងដែរ ដូចជាទីស្ថានបូរាណវិទ្យា និងប្រវត្តិសាស្ត្រ សិល្បៈ(វត្ថុគង់នៅពីបូរាណ) គំនូរ កម្មវិធីបុណ្យ បច្ចេកវិទ្យា កំហើញ ល្ខោនគ្រប់រូបភាព និងអក្សរសាស្ត្របែបបូរាណ។

២. រដ្ឋអំណាចគួរតែផ្តល់តម្រូវការកែប្រែ ខាងយន្តកម្ម ដែលអាចរាប់បញ្ចូលឲ្យរក្សានៅដូចដើមវិញ និងអភិវឌ្ឍឲ្យមានការជួបជុំគ្នា ជាមួយជនជាតិដើម ដោយផ្សព្វភ្ជាប់នឹងការគោរពដល់វប្បធម៌ បញ្ញវន្ត សាសនា និងផ្លូវចិត្ត របស់ពួកគេ ដែលអាចទទួលយកបាន ដោយការយល់ព្រម ពុំមានការបង្ខិតបង្ខំ រឹតត្បិត ឬក៏ប្រើអំពើហឹង្សាណាមួយ ប្រឆាំងនឹងច្បាប់ ប្រពៃណី និងទំនៀមទំលាប់របស់ពួកគេឡើយ។

មាត្រា ១២

១.ជនជាតិដើមគ្រប់រូប មានសិទ្ធិ សំដែងមតិ ហ្វឹកហាត់ អភិវឌ្ឍនិងបង្ហាត់បង្រៀននូវទំនៀមទំលាប់ ប្រពៃណី កម្មវិធីបុណ្យទាននានា តាមជំនឿសាសនា។ មានសិទ្ធិថែរក្សា ការពារ និងដំណើរឈានទៅរកភាពឯកជន នៃការប្រតិបត្តិសាសនា និងវប្បធម៌របស់ពួកគេ។ មានសិទ្ធិក្នុងការប្រើប្រាស់ និងត្រួតពិនិត្យ កម្មវិធីបុណ្យប្រពៃណីរបស់ពួកគេ និងមានសិទ្ធិធ្វើមាតុភូមិនិវត្តន៍ នៃអាទេសកម្មមនុស្សជាតិរបស់ពួកគេ។

២. រដ្ឋអំណាចគួរស្វែងរកវិធី ដើម្បីញុំាងឲ្យមានដំណើរការ ដែលអាចធ្វើទៅបាន ឬការធ្វើមាតុភូមិនិវត្តន៍តាមវិធីនៃវត្ថុបំណង និងអាទេសកម្មមនុស្សជាតិ នៃពិធីនិយមប្រព្រឹត្តនូវការកាន់កាប់សម្ភារៈទំនើប ថ្លៃថ្លា និងតម្លាភាព ដែលបានអភិវឌ្ឍ សណ្ឋានទៅនឹងជនជាតិដើម។

មាត្រា ១៣

១. ជនជាតិដើមគ្រប់រូប មានសិទ្ធិរស់រៀនមានជីវិត សិទ្ធិប្រើប្រាស់ អភិវឌ្ឍ និងសិទ្ធិអប់រំឲ្យកូនចៅជំនាន់ក្រោយ បានដឹងឮ ពីប្រវត្តិសាស្ត្រ ភាសា ប្រពៃណី ទស្សនវិជ្ជា របៀបរបបសរសេរអក្សរ និងអក្សរសាស្ត្រ ហើយមានសិទ្ធិជ្រើសរើស និងបដិសេធ នូវឈ្មោះសំរាប់សហគមន៍ ទីកន្លែង និងបុគ្គលផ្ទាល់ខ្លួនពួកគេ។។

2. States shall take effective measures to ensure that this right is protected and also to ensure that indigenous peoples can understand and be understood in political, legal and administrative proceedings, where necessary through the provision of interpretation or by other appropriate means.

Article 14

1. Indigenous peoples have the right to establish and control their educational systems and institutions providing education in their own languages, in a manner appropriate to their cultural methods of teaching and learning.

2. Indigenous individuals, particularly children, have the right to all levels and forms of education of the State without discrimination.

3. States shall, in conjunction with indigenous peoples, take effective measures, in order for indigenous individuals, particularly children, including those living outside their communities, to have access, when possible, to an education in their own culture and provided in their own language.

Article 15

1 .Indigenous peoples have the right to the dignity and diversity of their cultures, traditions, histories and aspirations which shall be appropriately reflected in education and public information.

2. States shall take effective measures, in consultation and cooperation with the indigenous peoples concerned, to combat prejudice and eliminate discrimination and to promote tolerance, understanding and good relations among indigenous peoples and all other segments of society.

Article 16

1. Indigenous peoples have the right to establish their own media in their own languages and to have access to all forms of non-indigenous media without discrimination.

2. States shall take effective measures to ensure that State-owned media duly reflect indigenous cultural diversity. States, without prejudice to ensuring full freedom of expression, should encourage privately owned media to adequately reflect indigenous cultural diversity.

២. រដ្ឋអំណាច គួរចាត់វិធានការណ៏ជាក់ស្តែង ដើម្បីធានាឲ្យបាននូវសិទ្ធិនេះ គឺត្រូវការពារហើយធានាឲ្យបានថា ជនជាតិពន្ធ គ្រប់រូបអាចយល់ដឹង និងត្រូវបានយល់ដឹងនូវដំណើរការនយោបាយ ច្បាប់ និងរដ្ឋបាលដែលមានសារៈសំខាន់តាមរយៈបកស្រាយភាសា ឆ្លងកាត់វិធានការ ឬតាមន័យផ្សេងដែលសមស្រប។

មាត្រា ១៤

១. ជនជាតិដើមគ្រប់រូប មានសិទ្ធិបង្កើតនិងត្រួតពិនិត្យ ប្រព័ន្ធអប់រំនិងវិជ្ជាស្ថានផ្តល់ការអប់រំ តាមបែបភាសាកំណើតរបស់ពួកគេ តាមលក្ខណសមរម្យ នៃវិធីសាស្ត្រ បង្ហាត់បង្រៀននិងសិក្សាស្របនឹងវប្បធម៌ពួកគេ។

២. ឯកជនជនជាតិដើមម្នាក់ៗ ជាពិសេសកុមារ មានសិទ្ធិទទួលការអប់រំស្មើៗគ្នា នៅតាមរដ្ឋនានា ដោយមិនត្រូវរើសអើងឡើយ។

៣ ក្នុងការធ្វើសណ្ឋានកម្ម ជាមួយជនជាតិដើម រាល់រដ្ឋអំណាចទាំងអស់ គួរចាត់វិធានកាណើ ឲ្យមានប្រសិទ្ធិភាព សំរាប់បុគ្គលជាជនជាតិដើមរាល់គ្នា ជាពិ~សេសកុមារ រាប់បញ្ចូលទាំងអ្នកដែលរស់នៅក្រៅសហគមន៏ផង ឲ្យទទួលការអប់រំវប្បធម៌ និងបានផ្តល់ឲ្យមានការទាក់ទង តាមភាសាសាស្ត្ររបស់ពួកគេ។

មាត្រា១៥

១. ជនជាតិដើមគ្រប់រូប មានសិទ្ធិ ភាពថ្លៃថ្នូរ និងភាពផ្សេងៗគ្នា តាមវប្បធម៌ប្រពៃណី ប្រវត្តិសាស្ត្រ និងការប្រាថ្នានានា របស់ពួកគេ ដែលនឹងត្រូវផ្តល់ជូនយ៉ាងសមរម្យ ក្នុងវិស័យអប់រំ និងសារពត៌មានជាសាធារណៈ។

២. រដ្ឋអំណាចគួរចាត់វិធានការណ៏ ឲ្យមានប្រសិទ្ធិភាព ក្នុងការពិគ្រោះ សូមយោបល់និងសហប្រតិបត្តិ ជាមួយជនជាតិដើមពីកង្វល់របស់ពួកគេ ដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការប្រកាន់ពូជសាសន៏ និងបេះអត់អោនឲ្យគ្នា ការយោគយល់ដល់គ្នានិងមានទំនាក់ទំនងល្អ រវាងជនជាតិដើម និងផ្នែកផ្សេងៗទាំងអស់នៅក្នុងសង្គម។

មាត្រា ១៦

១. ជនជាតិដើមទាំងអស់ មានសិទ្ធិបង្កើតប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយដំណឹង ជាភាសាជាតិរបស់ខ្លួន មានសិទ្ធិដំណើរការនៃប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយទៅដល់មនុស្សគ្រប់រូប ដែលមិនមែនជាជនជាតិដើម ដោយគ្មានការរើសអើងឡើយ។

២. រដ្ឋអំណាចគួរចាត់វិធានការណ៏ឲ្យមានប្រសិទ្ធិភាព ដើម្បីធានាឲ្យបានថា ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ ជាកម្មសិទ្ធិរបស់រដ្ឋ ឆ្លុះបញ្ចាំងនូវភាពផ្សេងគ្នា នៃវប្បធម៌ជនជាតិដើមដ៏សមគួរ។

Article 17

1. Indigenous individuals and peoples have the right to enjoy fully all rights established under applicable international and domestic labour law.

2. States shall, in consultation and cooperation with indigenous peoples, take specific measures to protect indigenous children from economic exploitation and from performing any work that is likely to be hazardous or to interfere with the child's education, or to be harmful to the child's health or physical, mental, spiritual, moral or social development, taking into account their special vulnerability and the importance of education for their empowerment.

3. Indigenous individuals have the right not to be subjected to any discriminatory conditions of labour and, inter alia, employment or salary.

Article 18

Indigenous peoples have the right to participate in decision-making in matters which would affect their rights, through representatives chosen by themselves in accordance with their own procedures, as well as to maintain and develop their own indigenous decision-making institutions.

Article 19

States shall consult and cooperate in good faith with the indigenous peoples concerned through their own representative institutions in order to obtain their free, prior and informed consent before adopting and implementing legislative or administrative measures that may affect them.

Article 20

1. Indigenous peoples have the right to maintain and develop their political, economic and social systems or institutions, to be secure in the enjoyment of their own means of subsistence and development, and to engage freely in all their traditional and other economic activities.

2. Indigenous peoples deprived of their means of subsistence and development are entitled to just and fair redress.

Article 21

1.Indigenous peoples have the right, without discrimination, to the improvement of their economic and social conditions, including, inter alia, in the areas of education, employment, vocational training and retraining, housing, sanitation, health and social security.

មាត្រា១៧

១. ជនជាតិដើមគ្រប់រូប និងប្រជាជនទាំងអស់ មានសិទ្ធិពេញលេញ ដើម្បីចូលរួមគ្រប់សិទ្ធិទាំងអស់ ដែលបានបង្កើតឡើង ដោយស្ថិតនៅក្រោមការយកចិត្តទុកដាក់ ពីច្បាប់ការងារអន្តរជាតិ និងច្បាប់ការងារក្នុងស្រុក។

២.រដ្ឋអំណាចទានាទាគួរពិគ្រោះ និងសហប្រតិបត្តិ ជាមួយនឹងជនជាតិពន្ធ ដោយចាត់វិធានការណ៍ច្បាស់លាស់ ដើម្បីការពារកុមារជនជាតិពន្ធ ចេញពីការកេងប្រវញ្ចន៍ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច និងចេញពីការ-បង្កើតការងារណាមួយ ដែលទំនងជាមានគ្រោះថ្នាក់ ឬក៏ជ្រៀតជ្រែកចូលទៅនឹងវិស័យអប់រំកុមារ ឬបង្កឲ្យមានគ្រោះថ្នាក់ ដល់ការអភិវឌ្ឍន៍សុខភាព ឬក៏ផ្នែករាងកាយ ផ្លូវចិត្ត សតិអារម្មណ៍ ឬសីលធម៌ក្នុងសង្គមកុមារ ដែលរាប់បញ្ចូលទាំងភាពរងគ្រោះ របស់ពួកគេ និងភាពចាំបាច់នៃការផ្តល់ អំណាចចំពោះការសិក្សាអប់រំ។

៣. ឯកជននៃជនជាតិពន្ធម្នាក់ៗ មានសិទ្ធិប្រានចោល ភាពរើសអើងពូជសាសន៍ក្នុងលក្ខណៈនៃការងារ ដែលទាក់ទងនឹងការក្លែងបន្លំឈ្មោះ និងប្រាក់ខែ។

មាត្រា១៨

ជនជាតិដើមទាំងអស់ មានសិទ្ធិចូលរួមក្នុងការសំរេចចិត្តនូវរាល់បញ្ហា ដែលប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិរបស់ពួកគេ តាមរយៈអ្នកតំណាង ដែលពួកគេជ្រើសរើសស្របតាមទម្រង់ច្បាប់ ព្រមទាំងថែរក្សានិងអភិវឌ្ឍនូវស្ថាប័នទាំងឡាយដែលធ្វើការសំរេចចិត្តផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេ។

មាត្រា១៩

រដ្ឋអំណាចគួរពិគ្រោះ យោគយល់និងសហប្រតិបត្តិ ក្នុងភាពថ្លៃថ្នូរជាមួយនឹងជនជាតិដើមគ្រប់រូប ដែលត្រូវបានយកចិត្តទុកដាក់ តាមរយៈស្ថាប័នអ្នកតំណាងផ្ទាល់ របស់ពួកគេ ក្នុងគោលបំណង ដើម្បីទទួលបាននូវការសំរេច ដោយសេរី និងយុត្តិធម៌ មុនពេលផ្តល់ ដំណឹងឲ្យដឹងមុន នូវការសំរេចចិត្តណាមួយ ដែលមានការឯកភាពរបស់ពួកគេ និងការអនុវត្តន៍ នីតិបញ្ញត្តិ ឬវិធាននៃចំណាត់ការ ដែលមានការប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិរបស់ពួកគេ។

មាត្រា២០

១. ជនជាតិដើមគ្រប់រូបមានសិទ្ធិថែរក្សា និងអភិវឌ្ឍន៍ប្រព័ន្ធនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ច ក្នុងការធ្វើឲ្យមានសន្តិសុខក្នុងកម្មវិធីកំសាន្ត និងទទួលក្នុងន័យគ្រប់គ្រាន់ និងរីកចំរើន និងការធានាដល់សេរីភាពប្រពៃណី និងសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចរបស់ពួកគេ។

២. ជនជាតិដើមគ្រប់រូប ដែលត្រូវបានដកហូតពីឧត្តមភាព និងការអភិវឌ្ឍន៍ត្រូវសងមកវិញឲ្យនៅដូចដើម និងកែតម្រូវដោយយុត្តិធម៌។

មាត្រា ២១

១ ជនជាតិដើមគ្រប់រូប មានសិទ្ធិលើកដំកើងកំរឹតសេដ្ឋកិច្ច សង្គម ដោយគ្មានការរើសអើងណាមួយឡើយ រួមមានតំបន់ដែលមានការសិក្សារៀនសូត្រទាក់ទងនឹងការក្លែងបន្លំឈ្មោះការងារ មុខវិជ្ជានៃការសិក្សា និងការហ្វឹកហាត់ឡើងវិញ លំនៅឋាន អនាម័យ សុខភាព និងសន្តិសុខសង្គម។

2.States shall take effective measures and, where appropriate, special measures to ensure continuing improvement of their economic and social conditions. Particular attention shall be paid to the rights and special needs of indigenous elders, women, youth, children and persons with disabilities.

Article 22

1. Particular attention shall be paid to the rights and special needs of indigenous elders, women, youth, children and persons with disabilities in the implementation of this Declaration.

2. States shall take measures, in conjunction with indigenous peoples, to ensure that indigenous women and children enjoy the full protection and guarantees against all forms of violence and discrimination.

Article 23

Indigenous peoples have the right to determine and develop priorities and strategies for exercising their right to development. In particular, Indigenous peoples have the right to be actively involved in developing and determining health, housing and other economic and social programmes affecting them and, as far as possible, to administer such programmes through their own institutions.

Article 24

1. Indigenous peoples have the right to their traditional medicines and to maintain their health practices, including the conservation of their vital medicinal plants, animals and minerals. Indigenous individuals also have the right to access, without any discrimination, to all social and health services.

2. Indigenous individuals have an equal right to the enjoyment of the highest attainable standard of physical and mental health. States shall take the necessary steps with a view to achieving progressively the full realization of this right.

Article 25

Indigenous peoples have the right to maintain and strengthen their distinctive spiritual relationship with their traditionally owned or otherwise occupied and used lands, territories, waters and coastal seas and other resources and to uphold their responsibilities to future generations in this regard.

រដ្ឋអំណាចគួរចាត់វិធានការណ៍ឲ្យមានប្រសិទ្ធិភាពនិងពិសេស ដើម្បីធានាថា ការបន្តលើកកំពស់នៅក្នុងកំរិតសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គមពួកគេ ដែលមានទីឋានសមរម្យ ការយកចិត្តទុកដាក់ពិសេស ត្រូវតែបានផ្តល់នូវសិទ្ធិ និងតម្រូវការចាំបាច់ របស់ជនជាតិដើម ដែលមានវ័យចំណាស់ ស្រ្តី យុវវ័យ កុមារ និងអ្នកពិការ (អ្នកអសមត្ថភាព)។

មាត្រា២២

១ ការចូលរួមពិសេសណាមួយ គួរត្រូវបានគេផ្តល់សិទ្ធិជូន និងតម្រូវការពិសេស ដល់បុគ្គលចាស់ជរា ស្រ្តី យុជន កុមារ និងអ្នកដទៃទៀតនៃជនជាតិដើម ដែលអសមត្ថភាព ក្នុងការប្រតិបត្តិនៃសេចក្តីប្រកាសនេះ។

២. រដ្ឋអំណាចគួរចាត់វិធានការណ៍ ដើម្បីធានាឲ្យស្រ្តី និងកុមារជនជាតិដើម ចូលរួមការពារ និងធានារ៉ាបរងពេញលេញ តទល់នឹងបែបផែននៃអំពើហឹង្សា និងការរើសអើងណាមួយ ក្នុងការធ្វើសណ្ឋានកម្មជាមួយជនជាតិដើម។

មាត្រា២៣

ជនជាតិដើមគ្រប់រូបមានសិទ្ធិសំរេចចិត្ត និងសិទ្ធិលើកដំកើង ការនិយាយស្តី និងយុទ្ធសាស្រ្តផ្សេងៗ ក្នុងការអនុវត្តន៏សិទ្ធិរបស់ពួកគេ ។ ជាពិសេស ជនជាតិដើមគ្រប់រូបមានការចូលរួម ក្នុងការអភិវឌ្ឍន៏ ការលើកដំកើងសុខភាព ការកសាងគេហដ្ឋាននិងកម្មវិធីសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមយ៉ាងសកម្ម ដែលកំពុងប៉ះពាល់សិទ្ធិពួកគេ ដើម្បីគ្រប់គ្រងឲ្យមានប្រសិទ្ធិភាពជាងមុន ដូចជាកម្មវិធីនានា នៃស្ថាប័នផ្ទាល់របស់ពួកគេ។

មាត្រា២៤

១. ជនជាតិដើមគ្រប់រូប មានសិទ្ធិប្រើប្រាស់ឱសថ និងថែទាំសុខភាពតាមបែបប្រពៃណីរបស់ពួកគេ រាប់បញ្ចូលទាំងការអភិវឌ្ឍន៏រុក្ខជាតិថ្នាំ សត្វ និងវត្ថុធាតុដើមសំខាន់ៗ។ ជនជាតិដើមគ្រប់រូប មានសិទ្ធិបង្កើតសេវាកម្មសង្គម និងសុខភាពទាំងអស់ ដោយមិនមានការរើសអើងណាមួយឡើយ។

២. ជនជាតិដើមគ្រប់រូបមានសិទ្ធិស្មើគ្នា ចំពោះការចូលរួមតាមកំរិត នៃសុខភាពរាងកាយ និងផ្លូវចិត្ត ដែលអាចទទួលយកបាន ដោយខ្ពស់បំផុត។ រដ្ឋអំណាច គួរចាត់វិធានការណ៏ចាំបាច់ជាមួយទស្សនៈសំរេចការ ទៅជាលំដាប់នូវសមិទ្ធិកម្មនៃសិទ្ធិនេះ។

មាត្រា២៥

ជនជាតិដើម គ្រប់រូបមានសិទ្ធិការពារ និងពង្រឹងការទាក់ទងទាំងស្មារតីនិងវិធីផ្សេងៗ ទាក់ទិននឹងដីធ្លី ដែនទឹកដី តំបន់មាត់សមុទ្រនិងធនធានធម្មជាតិដទៃច្រើនទៀត ជាកម្មសិទ្ធិ ឬបានកាន់កាប់ ប្រើប្រាស់ជាប្រពៃណីរបស់ពួកគេ ដើម្បីលើកកំពស់អនាគតវាសនា កូនចៅពួកគេ តាមជំនឿរបស់ពួកគេ។

Article 26

1 ….Indigenous peoples have the right to the lands, territories and resources which they have traditionally owned, occupied or otherwise used or acquired.

2.Indigenous peoples have the right to own, use, develop and control the lands, territories and resources that they possess by reason of traditional ownership or other traditional occupation or use, as well as those which they have otherwise acquired.

3. States shall give legal recognition and protection to these lands, territories and resources. Such recognition shall be conducted with due respect to the customs, traditions and land tenure systems of the indigenous peoples concerned.

Article 27

States shall establish and implement, in conjunction with indigenous peoples concerned, a fair, independent, impartial, open and transparent process, giving due recognition to indigenous peoples' laws, traditions, customs and land tenure systems, to recognize and adjudicate the rights of indigenous peoples pertaining to their lands, territories and resources, including those which were traditionally owned or otherwise occupied or used. Indigenous peoples shall have the right to participate in this process.

Article 28

1. Indigenous peoples have the right to redress, by means that can include restitution or, when this is not possible, just, fair and equitable compensation, for the lands, territories and resources which they have traditionally owned or otherwise occupied or used, and which have been confiscated, taken, occupied, used or damaged without their free, prior and informed consent.

2. Unless otherwise freely agreed upon by the peoples concerned, compensation shall take the form of lands, territories and resources equal in quality, size and legal status or of monetary compensation or other appropriate redress.

Article 29

1.Indigenous peoples have the right to the conservation and protection of the environment and the productive capacity of their lands or territories and resources. States shall establish and implement assistance programmes for indigenous peoples for such conservation and protection, without discrimination.

2. States shall take effective measures to ensure that no storage or disposal of hazardous materials shall take place in the lands or territories of indigenous peoples without their free, prior and informed consent.

មាត្រា២៦

១. ជនជាតិដើមគ្រប់រូប មានសិទ្ធិកាន់កាប់ដីធ្លី ដែនទឹកដី និងធនធានរបស់ខ្លួន ដែលបានកាន់កាប់ គ្រប់គ្រង ឬប្រើប្រាស់ រស់នៅតាមបែបប្រពៃណីរបស់ពួកគេ។

២. ជនជាតិដើមមានសិទ្ធិធ្វើជាម្ចាស់ ការប្រើប្រាស់ អភិវឌ្ឍន៍ ត្រួតពិនិត្យដីធ្លី ដែនទឹកដីនិងធនធានផ្សេងៗ ដែលពួកគេធ្វើជាម្ចាស់លើភាពកម្មសិទ្ធិប្រពៃណី និងគ្រប់គ្រងការប្រើប្រាស់នៃទំនៀមទំលាប់របស់ពួកគេ ក៏ដូចជាអ្វីៗដែលពួកគេ ទទួលបានលើសពីនោះទៅទៀត។

៣. រដ្ឋអំណាច ត្រូវទទួលខុសត្រូវតាមផ្លូវច្បាប់ និងការពារនូវដីធ្លី ដែនទឹកដី និងធនធានទាំងនោះ ។ ការទទួលខុសត្រូវ គួរតែធ្វើដោយមាន ការគោរពដល់ទំលាប់ប្រពៃណី និងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងដីធ្លីនៃជនជាតិ ដោយយកចិត្តទុកដាក់។

មាត្រា២៧

រដ្ឋអំណាចគួរបង្កើតនិងប្រតិបត្តិលើដំណើរការ យុត្តិធម៌មិនលំអៀង ជាចំហរនិងច្បាស់លាស់ ហើយផ្តល់ឲ្យមានទំនួលខុសត្រូវដោយស្របច្បាប់ ទំលាប់ប្រពៃណី និងប្រព័ន្ធដីធ្លីនៃជនជាតិដើម ។ ក្នុងសណ្ឋានកម្មជាមួយនឹងជនជាតិដើម ទំនួលខុសត្រូវនិងពិគ្រោះយោគយល់ សិទ្ធិជនជាតិដើម ដែលទាក់ទិនដល់ដីធ្លី ដែនទឹកដី និងធនធាន នៃពួកគេរាប់បញ្ចូលទាំងសិទ្ធិទាំងអស់នោះ ដែលពួកគេបានកាន់កាប់ និងប្រើប្រាស់ជាកម្មសិទ្ធិតាមបែបប្រពៃណី។ ជនជាតិដើម គួរតែមានសិទ្ធិចូលរួម ក្នុងដំណើរការនេះ។

មាត្រា២៨

១. ជនជាតិដើម មានសិទ្ធិកែប្រែតាមលំអាន រួមទាំងការធ្វើឲ្យនៅធាតុដើមវិញ នៅពេលដែលមិនអាចទទួលយកបាន ឬត្រូវឲ្យមានសំណងមកវិញ ដោយយុត្តិធម៌ និងតម្លាភាពដល់ដីធ្លី ដែនទឹកដី និងធនធាននៃពួកគេ ដែលពួកគាត់ បានធ្វើជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិកាន់កាប់ ឬប្រើប្រាស់តាមប្រពៃណី ហើយដីធ្លីនោះ ត្រូវបានដកហូត រឹបអូស កាន់កាប់ប្រើប្រាស់ ឬក៏ឲ្យអន្តរាយដោយគ្មានការយល់ព្រមសេរី ពីមុនមក រហូតមកដល់ពេលមានសកម្មភាព។

២.លុះត្រាតែមានការឯកភាព យ៉ាងសេរី ពីប្រជាជនដែលជាជនរងគ្រោះ សំណងត្រូវមានតុល្យភាពដីធ្លី ដែនទឹកដី និងធនធានទាំងឡាយនៅក្នុងស្ថានភាពដែលមានទំហំគុណភាព និងស្រប់ច្បាប់ ឬតាមសំណងជារូបិយបណ្ណ ឬការដោះដូរណាមួយផ្សេង ដែលសមស្រប។

មាត្រា២៩

១. ជនជាតិដើមគ្រប់រូបមានសិទ្ធិអភិរក្សនិងការពារបរិដ្ឋាន ហើយមានសិទ្ធិចាត់ចែងដីធ្លី ដែនទឹកដី និងធនធានរបស់ខ្លួន។ រដ្ឋអំណាច គួរបង្កើត និងប្រតិបត្តិលើកម្មវិធីនានាឲ្យមានប្រសិទ្ធិភាពដល់ជនជាតិពន្ធុ សំរាប់អភិរក្ស និងការពារទាំងអស់នោះដោយ គ្មានការរើសអើង។

២. រដ្ឋអំណាចគួរចាត់វិធានការណ៍ឲ្យមានប្រសិទ្ធិភាពផងដែរ ហើយធានាថា មិនរក្សាទុក ឬចោលកាកសំណល់ដែលមានគ្រោះថ្នាក់ នៅលើដីធ្លី ដែនទឹកដីនិងធនធានរបស់ជនជាតិដើមដែលគ្មានការយល់ព្រមបែបសេរីពីមុនរហូតដល់មានប្រតិបត្តិការនេះ។

3. States shall also take effective measures to ensure, as needed, that programmes for monitoring, maintaining and restoring the health of indigenous peoples, as developed and implemented by the peoples affected by such materials, are duly implemented.

Article 30

1. Military activities shall not take place in the lands or territories of indigenous peoples, unless justified by a significant threat to relevant public interest or otherwise freely agreed with or requested by the indigenous peoples concerned.

2. States shall undertake effective consultations with the indigenous peoples concerned, through appropriate procedures and in particular through their representative institutions, prior to using their lands or territories for military activities.

Article 31

1 Indigenous peoples have the right to maintain, control, protect and develop their cultural heritage, traditional knowledge and traditional cultural expressions, as well as the manifestations of their sciences, technologies and cultures, including human and genetic resources, seeds, medicines, knowledge of the properties of fauna and flora, oral traditions, literatures, designs, sports and traditional games and visual and performing arts. They also have the right to maintain, control, protect and develop their intellectual property over such cultural heritage, traditional knowledge, and traditional cultural expressions.

2. In conjunction with indigenous peoples, States shall take effective measures to recognize and protect the exercise of these rights.

Article 32

1. Indigenous peoples have the right to determine and develop priorities and strategies for the development or use of their lands or territories and other resources .

2. States shall consult and cooperate in good faith with the indigenous peoples concerned through their own representative institutions in order to obtain their free and informed consent prior to the approval of any project affecting their lands or territories and other resources, particularly in connection with the development, utilization or exploitation of their mineral, water or other resources.

3. States shall provide effective mechanisms for just and fair redress for any such activities, and appropriate measures shall be taken to mitigate adverse environmental, economic, social, cultural or spiritual impact.

៣ រដ្ឋអំណាចគួរចាត់វិធានការឲ្យមានប្រសិទ្ធិភាព ដើម្បីធានាតាមតម្រូវការថា រាល់កម្មវិធីទាំងអស់នេះ សំរាប់ត្រួតពិនិត្យ ថែរក្សា និងលើកកំពស់សុខភាពជនជាតិដើម ដូចប្រជាជនជាច្រើនទៀត បានអភិវឌ្ឍន៍ និងបានធ្វើប្រតិបត្តិការប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិរបស់ពួកគេ។

មាត្រា៣០

១. សកម្មភាពយោធាទាំងឡាយមិនអាចឈ្លានពានចូលក្នុងដីធ្លី ដែនទឹកដី នៃជនជាតិដើម ទុកជានិយាយដោះសារដោយគំរាមកំហែងធ្ងន់ៗទៅនឹងផលប្រយោជន៍សាធារណៈ លើសពីនេះទៅទៀត បានយល់ព្រមដោយសេរី ឬក៏បានស្នើសុំតាមទុក្ខលំបាករបស់ជនជាតិដើម។

២. អាជ្ញាធរគួរពិគ្រោះនឹងជនជាតិពន្ធុ ដែលមានទុក្ខព្រួយតាមរយៈនីតិវិធីដែលសមស្រប ជាពិសេសតាមរយៈស្ថាប័នតំណាងឲ្យពួកគេ មុនពេលប្រើប្រាស់ដីធ្លី ដែនទឹកដី របស់ពួកគេសំរាប់ចលនាយោធា។

មាត្រា៣១

១. ជនជាតិដើមគ្រប់រូប មានសិទ្ធិអភិរក្ស ពិនិត្យ និងការពារ ដល់មតិកវប្បធម៌ ទំនៀមទំលាប់ ប្រពៃណី និងការគោរពនូវប្រពៃណីវប្បធម៌របស់ពួកគេ ដូចការសំដែងផ្នែកវិទ្យាសាស្រ្ត បច្ចេកវិទ្យា រួមទាំងមនុស្សជាតិ ជាតិពន្ធុ គ្រាប់ពូជ ថ្នាំសង្កូវ សត្វធាតុ រុក្ខជាតិ ប្រពៃណីនិទានអក្សរសាស្រ្ត គំរូ កីឡា និងល្បែងប្រពៃណី កំហើញ និងការសំដែងសិល្បៈ របស់ពួកគេ។ មានសិទ្ធិរក្សា ពិនិត្យការពារ និងអភិវឌ្ឍន៍ សម្បត្តិប្រាជ្ញា ដូចជាមតិកវប្បធម៌ ប្រពៃណីនៃចំណេះដឹង និងបង្ហាញប្រពៃណីវប្បធម៌របស់ពួកគេ។។

២. ក្នុងជំនួបជាមួយនឹងជនជាតិដើម អាជ្ញាធរគួរ ធ្វើឲ្យមានប្រសិទ្ធិភាពក្នុងការរៀបចំ និងការពារ នូវការប្រើប្រាស់ច្បាប់នេះ។

មាត្រា៣២

១. ជនជាតិដើមមានសិទ្ធិសំរេចចិត្តបញ្ចេញនូវមតិបស់ខ្លួន និង យុទ្ធវិធីសំរាប់ការអភិវឌ្ឍន៍ និងប្រើប្រាស់ដីធ្លី ដែនទឹកដី និងធនធានផ្សេងៗ របស់ពួកគេ។

២. រដ្ឋអំណាច ត្រូវពិគ្រោះនិងធ្វើសហប្រតិបត្តិ ប្រកបដោយទំនុកចិត្ត ជាមួយទុក្ខកង្វល់របស់ជនជាតិដើម តាមរយៈស្ថាប័នតំណាង ដើម្បីទទួលនូវសេរីភាព និងដំណឹងជាមុន នៅមុនគំរោងការណ៍អនុវត្តន៍ណាមួយ ដែលធ្វើឲ្យប៉ះពាលដល់ដីធ្លី ដែនទឹកដី និងធនធានផ្សេងៗនៃពួកគេ ជាពិសេសក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ ប្រើប្រាស់ ឬការកេងប្រវញ្ចន៍នូវវត្ថុធាតុ ទឹក និងធនធានធម្មជាតិរបស់ពួកគេ។

៣. រដ្ឋអំណាច ត្រូវផ្ដល់យន្តកម្ម ឲ្យបានត្រឹមត្រូវនិងយុត្តិធម៌ ដើម្បីកែតម្រូវនូវរាល់សកម្មភាព និងយុទ្ធសាស្រ្តដែលត្រូវបានបន្ធូរបន្ថយ ចំពោះការប៉ះទង្គិចដល់បរិដ្ឋាន សេដ្ឋកិច្ច សង្គម វប្បធម៌ និងផ្លូវចិត្ត។

Article 33

1. Indigenous peoples have the right to determine their own identity or membership in accordance with their customs and traditions. This does not impair the right of indigenous individuals to obtain citizenship of the States in which they live.

2. Indigenous peoples have the right to determine the structures and to select the membership of their institutions in accordance with their own procedures.

Article 34

Indigenous peoples have the right to promote, develop and maintain their institutional structures and their distinctive customs, spirituality, traditions, procedures, practices and, in the cases where they exist, juridical systems or customs, in accordance with international human rights standards.

Article 35

Indigenous peoples have the right to determine the responsibilities of individuals to their communities.

Article 36

1. Indigenous peoples, in particular those divided by international borders, have the right to maintain and develop contacts, relations and cooperation, including activities for spiritual, cultural, political, economic and social purposes, with their own members as well as other peoples across borders.

2. States, in consultation and cooperation with indigenous peoples, shall take effective measures to facilitate the exercise and ensure the implementation of this right.

Article 37

1. Indigenous peoples have the right to the recognition, observance and enforcement of treaties, agreements and other constructive arrangements concluded with States or their successors and to have States honour and respect such treaties, agreements and other constructive arrangements.

2.Nothing in this Declaration may be interpreted as diminishing or eliminating the rights of indigenous peoples contained in treaties, agreements and other constructive arrange*ments.*

មាត្រា៣៣

១. ជនជាតិដើមគ្រប់រូប មានសិទ្ធិកំណត់នូវ អត្តសញ្ញាណ ឬសមាជិក សមាជិការបស់ពួកគេ ដោយយោងតាមទំនៀមទំលាប់ ប្រពៃណីរបស់ពួកគេ។ សិទ្ធិនេះគឺមិនត្រូវធ្វើឲ្យអន់ថយចំពោះសិទ្ធិរបស់ជាតិដើម រូបណា ដើម្បីថែរក្សាអត្តសញ្ញាណជាពលរដ្ឋក្នុងប្រទេសណាមួយ ដែលពួកគេកំពុងរស់នៅនោះឡើយ។

២. ជនជាតិដើមគ្រប់រូប មានសិទ្ធិសំរេច នូវរចនាសម្ព័ន្ធ និងជ្រើសរើស ឬទទួលយកសមាជិក សមាជិការបស់ពួកគេ ដោយយោងតាមនីតិវិធីផ្ទាល់ របស់ពួកគេ។

មាត្រា៣៤

ជនជាតិដើមគ្រប់រូប មានសិទ្ធិផ្សព្វផ្សាយនិងថែរក្សា នូវរចនាសម្ព័ន្ធស្ថាប័នពួកគេតាមបែបប្រពៃណី អត្តចរិត ទំនៀមទំលាប់ នីតិវិធី ការអនុវត្តន៏ និងរឿងក្តី ទីកន្លែងពួកគេរស់នៅ ប្រព័ន្ធតុលាការ ប្រពៃណី តាមស្តង់ដាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស។

មាត្រា ៣៥

ជនជាតិដើមគ្រប់រូបមានសិទ្ធិសំរេចចិត្តនូវទំនួលខុសត្រូវរបស់ខ្លួន ទៅតាមសហគមន៏របស់ពួកគេ។

មាត្រា៣៦

១. ជនជាតិដើមគ្រប់រូប ជាពិសេសក្នុងករណីបែងចែកទាំងនោះ តាមរយៈព្រំដែនអន្តរជាតិ ត្រូវមានសិទ្ធិរក្សា និងបង្កើនទំនាក់ទំនង អភិវឌ្ឍន៏ និងសហប្រតិបត្តិ រួម~ទាំងសកម្មភាព ទាក់ទិននឹងផ្លូវអារម្មណ៏ វប្បធម៌ នយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច និងគោលដៅសង្គម តាមរយៈសមាជិកផ្ទាល់ពួកគេ ក៏ដូចជាពលរដ្ឋផ្សេងៗដែលឆ្លងកាត់ព្រំដែន។

២. អាជ្ញាធរ ត្រូវពិគ្រោះ និងសហប្រតិបត្តិ ជាមួយនឹងជនជាតិដើម និងត្រូវចាត់វិធានការណ៏ដើម្បីសំរួលនូវការអនុវត្តន៏ ឲ្យមានប្រសិទ្ធិភាព ក្នុងការប្រើប្រាស់ ឬក៏ការអនុវត្តន៏សិទ្ធិទាំងនេះ។

មាត្រា៣៧

១. ជនជាតិដើមគ្រប់រូប មានសិទ្ធិទទួលខុសត្រូវ សិទ្ធិប្រតិបត្តិតាមបទបញ្ញតិ សាសនា ស្របតាមសន្ធិសញ្ញា កិច្ចព្រមព្រៀង ការរៀបចំឡើងផ្សេងៗ ដែលទៅនឹងរដ្ឋ ឬស្ថងការរបស់ពួកគេ ហើយមានការគាំទ្រពីរដ្ឋអំណាច និងគោរពប្រតិបត្តិដូចជាសន្ធិសញ្ញា និងការរៀបចំឡើងដើម្បីឲ្យមានប្រយោជន៏ផ្សេងៗ។

២. គ្មានអ្វីឋិតនៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសនេះ អាចត្រូវបានជ្រៀវជ្រែក ដូចជាការបង្អាប់បន្ថោក ឬលុបបំបាត់សិទ្ធិជនជាតិដើម ដែលបានកំណត់ក្នុងសន្ធិសញ្ញា និងការរៀបចំឡើងដើម្បីឲ្យមានប្រយោជន៏ផ្សេងៗ។

Article 38

States, in consultation and cooperation with indigenous peoples, shall take the appropriate measures, including legislative measures, to achieve the ends of this Declaration.

មាត្រា៣៨

ក្នុងការពិគ្រោះនិងសហប្រតិបត្តិជាមួយនឹងជនជាតិដើម រដ្ឋអំណាចត្រូវតែមាន យុទ្ធសាស្ត្រឱ្យបានសមស្រប រួមទាំងការសមស្របតាម នីតិបញ្ញត្តិ និងសំរេចគោលបំណង ចុងក្រោយនៃសេចក្តីប្រកាស ក្នុងកម្រងច្បាប់នេះ។

Article 39

Indigenous peoples have the right to have access to financial and technical assistance from States and through international cooperation, for the enjoyment of the rights contained in this Declaration.

មាត្រា៣៩

ជនជាតិដើមគ្រប់រូបមានសិទ្ធិ កាន់កាប់នូវហិរញ្ញវត្ថុ និងជំនួយបច្ចេកទេសនានា ពីរដ្ឋអំណាច តាមរយៈសហប្រតិបត្តិអន្តរជាតិ ដើម្បីទទួលយកនូវបណ្តាសិទ្ធិ ដែលមានចែង នៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសនេះ។

Article 40

Indigenous peoples have the right to access to and prompt decision through just and fair procedures for the resolution of conflicts and disputes with States or other parties, as well as to effective remedies for all infringements of their individual and collective rights. Such a decision shall give due consideration to the customs, traditions, rules and legal systems of the indigenous peoples concerned and international human rights.

មាត្រា៤០

ជនជាតិដើមគ្រប់រូមមានសិទ្ធិទទួលយកបាន និងសំរេចចិត្តទៅតាមបែបផែនដ៏ត្រឹមត្រូវ និងយុត្តិធមិសំរាប់ដំណោះស្រាយ នៅរាល់ការប៉ះទង្គិច និងជម្លោះ ជាមួយរដ្ឋអំណាច ឬគណៈបក្សនយោបាយផ្សេង។ ដូចជាដើម្បីផលប្រយោជន៏នៃថ្នាំកែរោគ សំរាប់ការ រំលោភបំពានលើសិទ្ធិឯកជន រួមទាំងសិទ្ធិសេរីភាពរួមរបស់ពួកគេ។ ដូច្នេះសេចក្តីសំរេចចិត្តនឹងត្រូវបានកំណត់ឲ្យពិចារណាដើម្បីទំលាប់ ប្រពៃណី ច្បាប់ និងប្រព័ន្ធនិត្យានុកូលនៃទុក្ខកង្វល់របស់ជនជាតិដើម និងសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ។

Article 41

The organs and specialized agencies of the United Nations system and other intergovernmental organizations shall contribute to the full realization of the provisions of this Declaration through the mobilization, inter alia, of financial cooperation and technical assistance. Ways and means of ensuring participation of indigenous peoples on issues affecting them shall be established.

មាត្រា៤១

ប្រព័ន្ធអង្គការនិងភ្នាក់ងារពិសេសនៃសហប្រជាជាតិ និងអង្គការអន្តររដ្ឋាភិបាល ត្រូវផ្សព្វផ្សាយនូវសមិទ្ធិកម្មគាំទ្រ នូវសេចក្តីប្រកាសនេះ តាមរយៈកំណែទំរង់ ការប្រកាស~ជាសកល ចំពោះសហប្រតិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុ និងជំនួយការបច្ចេកទេស ។ ត្រូវរិះរកគ្រប់មធ្យោបាយ ដើម្បីធានាការចូលរួមរបស់ជនជាតិដើម អំពីបញ្ហាប្រឈមមុខ ដែលនឹងត្រូវកើតមានឡើង។

Article 42

The United Nations, its bodies, including the Permanent Forum on Indigenous Issues, and specialized agencies, including at the country level, and States shall promote respect for and full application of the provisions of this Declaration and follow up the effectiveness of this Declaration.

មាត្រា៤២

សហប្រជាជាតិ ប្រទេសជាសមាជិក រាប់បញ្ចូលទាំងវេទិកាអចិន្ត្រៃយ៍ ស្តីពីបញ្ហាជនជាតិដើម និងភ្នាក់ងារធ្វើឯកទេសកម្ម បូករួមទាំងលើផ្ទៃប្រទេស និងរដ្ឋអំណាច ត្រូវតែគោរព និងប្រតិបត្តិឲ្យបានពេញលេញ នូវសេចក្តីប្រកាសនេះ និងត្រូវអនុវត្តនូវសេចក្តីប្រកាសនេះ ឲ្យមានប្រសិទ្ធិភាពជាទីបំផុត។

Article 43

The rights recognized herein constitute the minimum standards for the survival, dignity and well-being of the indigenous peoples of the world.

មាត្រា៤៣

ទំនួលស្គាល់នូវសិទ្ធិនេះ តាមស្តង់ដាអប្បបរមា ដើម្បីការរស់រៀនមានជីវិត(វិជ្ជមាន) តម្លៃថ្លៃថ្នូរ និងក្នុងនាមជាជនជាតិដើមរបស់ពិភពលោក។

Article 44

All the rights and freedoms recognized herein are equally guaranteed to male and female indigenous individuals.

មាត្រា៤៤

ទំនួលស្គាល់បណ្តាសិទ្ធិ និងសេរីភាពក្នុងកំរងច្បាប់នេះ គឺត្រូវបានធានាយ៉ាងយុត្តិធម៌បំផុត ចំពោះ បុរស ស្ត្រី គ្រប់រូប ដែលជាជនជាតិដើម ។

Article 45

Nothing in this Declaration may be construed as diminishing or extinguishing the rights indigenous peoples have now or may acquire in the future.

មាត្រា៤៥

នៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសនេះ គ្មានអ្វីអាចបកស្រាយ ឬជម្រុះចោល នូវសិទ្ធិរបស់ជនជាតិដើម ដែលមាននៅពេលនេះ ឬអាចទទួលបាន នៅពេលអនាគតឡើយ។

Article 46

1. Nothing in this Declaration may be interpreted as implying for any State, people, group or person any right to engage in any activity or to perform any act contrary to the Charter of the United Nations or construed as authorizing or encouraging any action which would dismember or impair, totally or in part, the territorial integrity or political unity of sovereign and independent States.

2. In the exercise of the rights enunciated in the present Declaration, human rights and fundamental freedoms of all shall be respected. The exercise of the rights set forth in this Declaration shall be subject only to such limitations as are determined by law, in accordance with international human rights obligations. Any such limitations shall be non-discriminatory and strictly necessary solely for the purpose of securing due recognition and respect for the rights and freedoms of others and for meeting the just and most compelling requirements of a democratic society.

មាត្រា៤៦

១. នៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសនេះ គ្មានអ្វីអាចត្រូវបានបកប្រែ ក្នុងន័យថ្លែងបញ្ជាក់ចំពោះរដ្ឋណាមួយ ប្រជាពលរដ្ឋក្រុមណាមួយ ឬក៏បុគ្គលណាម្នាក់ រាល់សិទ្ធិសេរីភាពគឺស្របទៅតាមសកម្មភាព ឬសម្តែងប្រតិកម្មជំទាស់ណាមួយ ចំពោះនឹងធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ ឬបកស្រាយដូចជាឲ្យសិទ្ធិ ឬលើកទឹកចិត្ត ដល់សកម្មភាពណាមួយ ដែលអាចបំបែកចេញ ឬធ្វើឲ្យខូចខាតទាំងស្រុង ឬមួយភាគ អំពីបូរណភាពដែនដី ឬក៏នយោបាយឯកភាពនៃអធិបតេយ្យភាព ហើយនិងបណ្តារដ្ឋឯករាជ្យ។

២. ក្នុងការអនុវត្តន៏ បណ្តាសិទ្ធិដែលបានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ នៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសបច្ចុប្បន្ន បណ្តាសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពមូលដ្ឋាន ទាំងនេះ ត្រូវបានគោរព។ ការអនុវត្តន៏បណ្តាសិទ្ធិដែលបានអនុម័ត នៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសនេះ និងគ្រាន់តែជាប្រធានបទមួយ ដើម្បីដាក់កំណត់ដូចជាត្រូវបានសំរេចចិត្តតាមច្បាប់ និងការអនុញ្ញាតិជាកាតព្វកិច្ចសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ។ រាល់ការកំណត់ផ្សេងទៀត និងមិនត្រូវមានការរើសអើង ហើយតឹងតែងចាំបាច់តាមគោលបំណង ធ្វើឲ្យផុតភ័យនៃទំនួលស្គាល់ដោយសំគួរ និងគោរពចំពោះសិទ្ធិនិងសេរីភាពរបស់អ្នកដទៃ និងសំរាប់ជំនួបជុំដ៏សមរម្យមួយដែលច្រើនធ្វើឡើង តាមតម្រូវការនៃលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ។

3. The provisions set forth in this Declaration shall be interpreted in accordance with the principles of justice, democracy, respect for human rights, equality, non-discrimination, good governance and good faith.

3. ការគាំទ្របង្កើតឡើងនូវសេចក្តីប្រកាសនេះ ត្រូវបានបកប្រែស្របទៅតាមការកំណត់នៃគោលការណ៍យុត្តិធម៌ ប្រជាធិបតេយ្យ ការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស សមភាព មិនប្រកាន់ពូជសាសន៍ មានការគ្រប់គ្រង(អភិបាលកិច្ច)ល្អ និងសុចរិត។

===

សេចក្តីប្រកាសនេះ ត្រូវបានបកប្រែក្រៅផ្លូវការក៏ពិតមែន ការិយាល័យសភាតំណាងនៃសហព័ន្ធខ្មែរកម្ពុជាក្រោមពិភពលោក មានកិត្តិយសយកការប្រែសំរួលពី ព្រះភិក្ខុ ហ៊ុល ភិរម្យ និងលោកចៅមុនីខេមរានៃក្រុមវិទ្យុសម្លេងកម្ពុជាក្រោម មកប្រៀបធៀប ហើយសំរួល ឃើញថា សមល្មមប្រើការបាន សំរាប់ខ្មែរក្រោម ជាងដប់លាននាក់ ដែលកំពុងទទួលការជិះជាន់គ្រប់វិស័យពីសំណាក់អាណានិគមយួន ឱ្យបានយល់ បានដឹងគ្រប់ៗគ្នា ក្នុងដំណើរឆ្ពោះទៅកាន់ **សិទ្ធិសំរេចវាសនាខ្លួនដោយខ្លួនឯង** របស់ខ្មែរក្រោមយើង។ (នឹងបកប្រែជាភាសាយួនឲ្យកូនចៅយើងក្នុងស្រុកបានយល់)

សូមគណៈកម្មការសាខាសហព័ន្ធ ~សមាគម ~ អារាមាភិបាល ខ្មែរក្រោមទូទៅក្នុងលោក មេត្តាជួយបោះផ្សាយនូវសេចក្តីប្រកាសនេះ ឲ្យបានច្រើនជាអតិបរមាផង។

ធ្វើនៅសហរដ្ឋអាមេរិកថ្ងៃទី១៣ វិច្ឆិកា ២០០៧

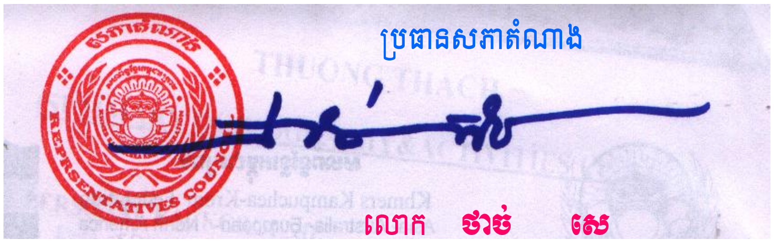

បណ្ណសារ.